

EWALUACJA PROJEKTU

ATELIER CLIO – ZDJĘCIE HISTORII

Edycja 2024/2025

Projekt ATELIER CLIO – ZDJĘCIE HISTORII to projekt edukacyjny skierowany do warszawskich uczniów ze szkół podstawowych (klasy 7 i 8) oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. Realizowany był w okresie od 1 września 2024 r. do 20 lipca 2025. Składał się z kilku elementów: warsztatów historycznych, projektu społeczno-edukacyjnego oraz 2 spotkań z gośćmi. Główną osią projektu były warsztaty historyczne przygotowane w oparciu o zdjęcia obrazujące najważniejsze wydarzenia historyczne. Warsztaty prowadzone były w oparciu o przykładowe zdjęcie i krótki wykład prowadzącego oraz dyskusję uczestników wokół tematu zajęć. Celem warsztatów historycznych było rozwijanie zainteresowań młodych warszawiaków najnowszą historią Polski, Europy i świata. W ramach projektu realizowany był projekt społeczno-edukacyjny skierowany do uczestników. Projekt ten zakładał rozwijanie kompetencji społecznych wśród uczestników poprzez pracę w grupie. Dodatkowym elementem całości były otwarte spotkania dyskusyjne z gośćmi uzupełniające omawiane tematy warsztatów historycznych.

Projekt współfinansowany był ze środków m.st. Warszawy.

Zgodnie z wnioskiem projekt obejmował:

1. Rekrutację;
2. Spotkania otwierające;
3. Warsztaty historyczne, po 10 spotkań dla dwóch grup;
4. Spotkania z gośćmi;
5. Projekt społeczno-edukacyjny;
6. Wystawa prac uczestników połączona z zakończeniem projektu;
7. Promocja i koordynacja projektu;
8. Ewaluacja.

REKRUTACJA

Rekrutacja do projektu prowadzona była w dwóch etapach.

Pierwszy etap trwał od września 2024 do grudnia 2024.

Drugi etap od 1 stycznia 2025 do 19 lutego 2025.

Informacje o rekrutacji zostały umieszczone w aktualności na stronie Fundacji www.geremek.pl oraz na [podstronie](#) dedykowanej projektowi. Na kanałach prowadzonych przez Fundację w social mediach ukazało się 16 postów z informacją o rekrutacji. Fundacja

postarała się o zamieszczenie informacji o rekrutacji do projektu w stołecznym wydaniu Gazety Wyborczej.

Kilkukrotnie zostały wysłane maile do wszystkich szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych w Warszawie. W ślad za mailami organizatorzy dzwonili do w/w szkół z prośbą o przekazanie informacji do nauczycieli, uczniów i/lub zamieszczeniu informacji w dziennikach elektronicznych.

O rekrutacji zostały powiadomione z prośbą o przesłanie informacji i ew. opublikowaniu jej wszystkie biura edukacji m. st. Warszawy, zaprzyjaźnione z Fundacją organizacje społeczne zajmujące się edukacją, zaprzyjaźnieni z Fundacją nauczyciele i dyrektorzy szkół w Warszawie. Fundacja wysłała dwukrotnie newsletter z informacją o rekrutacji do projektu do wszystkich swoich czytelników (ok. 400 os.).

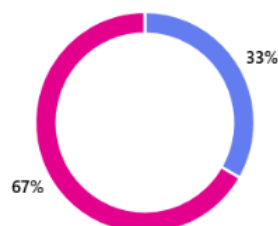
W trakcie pierwszego etapu rekrutacji do projektu przystąpiło 12 uczniów. W drugim etapie trwającym od 1 stycznia do 20 lutego do projektu dołączyło kolejnych 11 osób. Ostatecznie w projekcie uczestniczyło 21 osób. Uczestnikami byli uczniowie warszawskich szkół podstawowych i średnich o zainteresowaniach humanistycznych. W założeniach projektu było przystąpienie do udziału 30 uczestników – tego wskaźnika nie udało się osiągnąć.

● 8. klasa szkoły podstawowej	3
● 1. klasa szkoły ponadpodstawowej	5
● 2. klasa szkoły ponadpodstawowej	5
● 3. klasa szkoły ponadpodstawowej	8
● 4. klasa szkoły ponadpodstawowej	0
● 5. klasa szkoły ponadpodstawowej	0

Największą liczbę osób zgromadziła grupa powszechna, 14 osób. W grupie polskiej uczestniczyło 7 osób. Jednak ze względu na szerokie zainteresowania ostatecznie część uczestników brało udział w zajęciach obu grup.

● 1. grupa polska - pracuje nad współczesną historią Polski	7
● 2. grupa powszechna - wydarzenia ze współczesnej historii Europy i świata	14

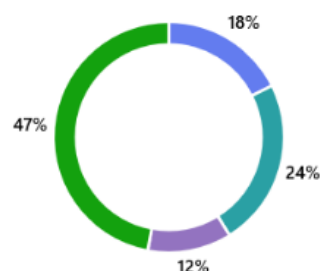

Z ankiet wynika, że najbardziej skuteczną metodą dotarcia do uczestników jest informacja skierowana do rodziców młodych osób. To oni najczęściej zachęcali swoje dzieci do udziału w warsztatach historycznych.

16. Skąd dowiedziałas/ęś się o warsztatach "Atelier Clio - przez zdjęcie do historii"

[Więcej szczegółów](#)

z mediów społecznościowych Fundacji Geremka (Instagram, Facebook)	3
z mediów społecznościowych szkoły	0
od rodziców	4
od nauczyciela/nauczycielki (w okienku Inne podaj imię i nazwisko oraz przedmiot, którego uczysz)	2
Inne	8

Pomimo tak szerokiego procesu rekrutacyjnego i intensywnego promowania projektu, to dotarcie z informacją o projekcie do przyszłych uczestników okazało się mało skuteczne.

Z rozmowy z koordynatorem: „Z informacji jakie dotarły do nas podczas okresu rekrutacji część uczestników zrezygnowała z racji braku czasu (dodatkowe liczne zajęcia edukacyjne), przeprowadzki (zbyt długi dojazd do Centrum Warszawy), problemów osobistych wynikający z okresem dojrzewania (różne przejawy kryzysów emocjonalnych).”

Z ankiety uczestnika:

„...uważam że zajęcia nie były dobrze rozreklamowane.”

Podsumowanie etapu REKRUTACJA:

Pomimo starań organizatorów, dużych nakładów w to działanie oraz szeroko zakrojonej akcji rekrutacyjnej, z wymaganych 30 osób uczestniczący w projekcie organizatorom udało się zebrać 21 os. To jest 70% . Wskaźnik niezadowolający.

Należy w przyszłości rozważyć bardziej skuteczne metody dotarcia do uczniów warszawskich szkół i zgodnie z informacją wynikającą z ankiet i rozmów, do rodziców w/w.

SPOTKANIE OTWIERAJĄCE

W ramach otwarcia projektu przygotowane zostały dwa spotkania inauguracyjne.

Pierwsze w dniu 30 listopada 2024 r., którego celem było wzajemne poznanie się, opowiedzenie o Fundacji, zmapowanie motywacji, oczekiwań. Przedstawienie założeń projektu społeczno-edukacyjnego i jego efektów.

Rozmowa była źródłem informacji – jak komunikować o projekcie, jak dotrzeć do młodych, rodziców, nauczycieli, jak realizować działania, by były atrakcyjne dla młodych.

Drugą częścią tego spotkania było wprowadzenie do projektu warsztatów historycznych. Omówienie tematów i zagadnień, przedstawienie prowadzącego oraz wspólny namysł nad oczekiwaniami uczestników co do spotkań z zapraszanyimi gośćmi. Tak, aby te spotkania były dla nich oczekiwane i interesujące. Aleksander Pawlicki, wykładowca, przeprowadził godzinny wykład wprowadzający do projektu.

Spotkanie miało charakter otwarty. Udział w nim wzięło 12 osób, byli to uczestnicy i rodzice. Po drugim etapie rekrutacji odbyło się kolejne spotkanie, tym razem otwierające semestr letni (w dniu 20 lutego 2025). Również to spotkanie miało charakter otwarty i było przeprowadzone według tego samego scenariusza. Na początku powitanie uczestników i przedstawienie Fundacji, jej celów i działań. Koordynator przedstawił założenia projektu i opowiedział o tematach i harmonogramie spotkań i działań w projekcie. Następnie uczestnicy przedstawiali się kolejno, opowiedzieli z jakiej są szkoły i dlaczego zdecydowali się na udział w projekcie. Kolejnym punktem programu był wykład wprowadzający Aleksandra Pawlickiego nawiązujący do zapowiadanych warsztatów historycznych.

W spotkaniu udział wzięło 15 osób, byli to uczestnicy i rodzice.

Podsumowanie etapu SPOTKANIA OTWIERAJĄCE:

W ramach projektu zaplanowane były 2 spotkania otwierające i oba miały miejsce. Realizacja zadania zgodna z założeniami w 100%.

WARSZTATY HISTORYCZNE:

Warsztaty historyczne były głównym elementem tego projektu. Uczestnicy podzieleni byli na dwie grupy: polską i powszechną.

W okresie październik 2022 – grudzień 2022 odbyły się 2 seminaria po 1 dla każdej z grup.

W okresie styczeń 2023 – czerwiec 2023 r. odbyło się 18 seminariów po 9 dla każdej z grup. Każde z seminarium trwało 2,5 godziny. W sumie zrealizowano 20 seminariów historycznych po 10 dla każdej z grup. Głównym prowadzącym był Aleksander Pawlicki, który przeprowadził 10 spotkań.

Aleksander Pawlicki – nauczyciel historii, wiedzy o społeczeństwie, filozofii i retoryki. Absolwent Instytutu Historii UW i Szkoły Nauk Społecznych PAN. Uczy w liceum. Wykładowca w Szkole Edukacji Uniwersytetu Warszawskiego i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Autor programów szkolnych i podręczników. Współtworzył podstawę programową w 2008 roku, konsultował prace nad reformą programową na Ukrainie.

Warsztaty historyczne polegały na omówieniu ważnego historycznego wydarzenia w oparciu o znane zdjęcie/fotografię w uzupełnieniu o kontekst przedstawiony przez prowadzącego. Ważnym elementem tego działania było wprowadzenie dyskusji dot. Omawianego tematu do zajęć, nauka swobodnych wypowiedzi, dyskusowania, przedstawiania argumentów i analiza źródła historycznego.

Tematy warsztatów:

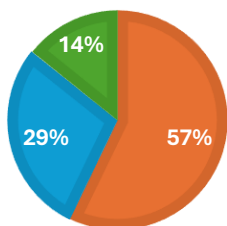
GRUPA POLSKA	GRUPA POWSZECHNA
1945: Ludwik Solski przy odgruzowywaniu	1948: Dali Atomicus
1954: Frania w domu	1952: Zdjęcie 51
1958: Kierowco, pomóż dziecku	1966: Mao w Jangcy
1968: Samospalenie Ryszarda Siwca	1967: Zwłoki Che Guevary w Villagrande
1970: Pochód z ciałem "Janka Wiśniewskiego"	1968: Wschód Ziemi / 1972: "Blue Marble"
1976: Powitanie Breżniewa z Gierkiem w Moskwie	1968-1980: Wieże ciśnień
1981: Czas Apokalipsy	1984: Afgańska dziewczyna
1989: Mazowiecki i Kohl w Krzyżowej	1989: Mężczyzna zatrzymujący czołgi na placu Tiananmen
1996: Szymborska w Astorii	1990: Twarz AIDS
2005: Dzień śmierci papieża	2001: Spadający mężczyzna

W dniu 8 marca, dodatkowo, gościnnie dwa warsztaty historyczne dla grupy polskiej oraz dla grupy powszechnej przeprowadził dr Piotr Podemski, historyk, politolog, nauczyciel w warszawskich szkołach i wykładowca na Uniwersytecie Warszawskim.

Zajęcia prowadzone przez Aleksandra Pawlickiego cieszyły się szczególnym uznaniem – w ankietach ewaluacyjnych, wypełnionych przez uczestników projektu, podkreślano zarówno zaangażowanie prowadzącego, jak i interesującą formę przekazu. Konsultacje oraz zajęcia Piotra Podemskiego także otrzymały wysokie noty.

**JAK OCENIASZ WARSZTATY
PROWADZONE PRZEZ
ALEKSANDRA PAWLICKIEGO**

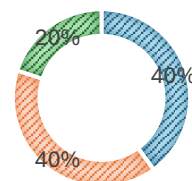
■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ słabo

**JAK OCENIASZ WARSZTATY
PROWADZONE PRZEZ PIOTRA**

PODEMSKIEGO?

■ bardzo dobrze ■ raczej dobrze ■ dobrze

Z ankiet uczestników:

„Najbardziej podobał mi się sposób opowiadania Pana Pawlickiego, widać w nim ogromną wiedzę i pasję.”

„Wykładowca bardzo otwarty i z poczuciem humoru. Bardzo podoba mi się to, jak w dyskusji rzuca wyzwanie uczestnikom, nigdy nie ujawniając swoich poglądów i potwierdzając jakąś tezę, tylko zawsze oponuje argumentami drugiej strony, zmuszając do mocnej argumentacji.”

Co było najciekawsze?

Wśród odpowiedzi otwartych uczestnicy wskazywali m.in.:

- sposób opowiadania prowadzących („widać w nim pasję”),
- możliwość rozmowy z gośćmi,
- angażującą formułę zajęć bez sztywnego wykładu.

Z ankiet uczestników:

„Chyba to, że odpowiedzi nie były podawane, tylko najpierw my ich szukaliśmy i to że dawano nam szansę na dialog i dyskusje o omawianych tematach.”

„Sposób opowiadania Pana Pawlickiego, widać w nim ogromną wiedzę i pasję.”

„Ciekawe były dla mnie dyskusje, w tym te dotyczące możliwych pytań i dylematów moralnych, które można poruszyć w kontekście zdjęć.”

Celem programu „Atelier Clio – zdjęcie historii” nie było samo w sobie nauczanie historii XX/XXI wieku i zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu. Kluczowe dla organizatorów było stworzenie przestrzeni do swobodnej dyskusji na nietatwe tematy społeczne i polityczne oraz zwiększenia zainteresowania naukami humanistycznymi oraz życiem publicznym. Pokazanie tych fragmentów historii, które w szkole są zapomniane, pomijane, bo najczęściej nie ma na nie czasu. Uczestnicy mówili o tym wyraźnie: „Najbardziej mi się podobało, że byliśmy poważnie traktowani. Nie jak w szkole: Siedź i słuchaj”.

„(...) uważam że szkoła pozostawia uczniom mało miejsca w obszarach na których skupiają się zajęcia, szkoła nie daje nam miejsca na dyskusję i wyrażanie własnych opinii co bardzo doceniłam”.

W rozmowie na temat formy prowadzenia warsztatów najwięcej osób wskazało „przestrzeń do dyskusji”. Jest to jeden z najważniejszych elementów realizowanych zajęć i młodzież przykłada do niej ogromną wagę. Podkreślają, że tylko tutaj mogą podyskutować na tematy które ich interesują, a ponadto, do tej dyskusji są zachęceni, a ich opinia nie jest lekceważona. Wiele osób wskazywało, że czują się traktowani jak dorośli, jak partnerzy w rozmowie, a ich wypowiedzi są elementem wspólnej analizy. Stąd żadna opinia nie jest wykluczana, a jest traktowana jako głos w dyskusji. Uczniowie cenią to, że mają prawo do własnego zdania, a jednocześnie ich analiza ma się opierać na ich indywidualnym podejściu do tematu, a nie wyrażonych wcześniej opiniach i analizach. Stąd biorąc poprawkę na wiedzę, zdolności analityczne, każda opinia młodego człowieka jest elementem większej dyskusji i staje się pretekstem do wspólnej analizy.

Prowadzący: „W szkole element dyskusji jest znikomy. Przez obowiązywanie sztywnych ram podstawy programowej. Trzeba zdążyć z tematem a czasu na dyskusję nie ma.” Wielu uczestników w rozmowach podkreślało, że ponieważ historii najnowsza jest na „końcu podręcznika”, tym samym na końcu całego procesu nauczania. Jak z materiałem uczniowie dotrą do wybuchu II wojny światowej uznać należy za sukces. Stąd niewiele się mówi o skutkach II wojny, przemianach społeczno-politycznych lat 50-80 XX wieku.

Podsumowanie etapu WARSZTATY HISTORYCZNE:

Zgodnie z założeniami miało zostać przeprowadzonych 10 warsztatów historycznych.

Ostatecznie odbyło się ich 11. Po 10 warsztatów przeprowadził główny prowadzący Aleksander Pawlicki dla dwóch grup. Po jednym warsztacie dla obu grup przeprowadził Piotr Podemski. Zatem zrealizowanych zostało 110% zakładanego rezultatu.

SPOTKANIA Z GOŚCMI:

W okresie od stycznia do maja 2025 odbyły się trzy spotkania z gośćmi.

- Pierwsze w dniu 22 marca 2025 z Igorem Rakowski-Kłós, autorem książki "Dzień przed. Czym żyliśmy 12 grudnia 1981". Dziennikarz przywoływał wspomnienia osób z przedednia wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, czym nakreślił nam barwny i momentami zaskakujący obraz zwykłego życia w PRL na chwilę przed tragedią. Podczas spotkania Igor Rakowski-Kłós przedstawił także tajniki pracy dziennikarskiej oraz kulisy powstawania książki reporterskiej.
- Drugie spotkanie odbyło się w dniu 10 maja 2025 z Jarosławem Kurskim, byłym rzecznikiem Lecha Wałęsy, autorem jego biografii "Wódz". Rozmowa dotyczyła okresu

prezydentury Lecha Wałęsy oraz wspomnień J. Kurskiego z czasów Strajków w Stoczni Gdańskiej w 1989 roku.

- Trzecie spotkanie w dniu 17 maja 2025 z Katarzyną Bojkowską, reżyserką, graficzką, fotografką - absolwentką Wydziału Reżyserii na Warszawskiej Szkole Filmowej oraz Historii Sztuki na UKSW, a także Warsztatu pisania Scenariuszy i Dramatów w Instytucie Badań Literackich PAN. K. Bojkowska wprowadziła młodzież w sztukę fotografii, realizacji projektu fotograficznego, kompozycji i technik fotograficznych.

Z ankiet uczestników:

„Wszystko było bardzo ciekawe, najbardziej mnie zaciękawiły spotkania z gośćmi, szczególnie z Panem Jarosławem Kurskim. Bardzo ciekawie opowiadał o Stanie Wojennym, o tym co przeżył i co widział.”

„Dla mnie najbardziej ciekawe było spotkanie z panią Bojkowską. Bardzo ciekawie mówiła o tym jak robić zdjęcia i jak z nich później zrobić projekt. To było ciekawe i inspirujące, w szkole nie mamy takich spotkań.”

Podsumowanie etapu SPOTKANIA Z GOŚCMI:

Zgodnie z założeniami miało zostać przeprowadzonych 2 otwarte spotkania z gośćmi.

Ostatecznie odbyły się 3. Zatem zrealizowane zostało 150% zakładanego rezultatu.

PROJEKT SPOŁECZNO-EDUKACYJNY:

Ta część projektu miała za główny cel samodzielne przygotowanie przez uczestników wystawy fotograficznej w oparciu o historię rodziny, miasta Warszawy lub innego ważnego wydarzenia w nawiązaniu do warsztatów historycznych. Projekt trwał od listopada 2024 do czerwca 2025.

W ramach projektu społeczno-edukacyjnego w grudniu 2024 i styczniu 2025 odbyły się dwa szkolenia z pracy metodą Design Thinking poprowadzone przez Aleksandrę Saczuk, pasjonatkę edukacji, autorkę materiałów edukacyjnych i programów szkoleń, trenerkę pracy metodą Design Thinking, od lat zarządzającą projektami edukacyjnymi i społecznymi. Absolwentkę Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. To metoda polegająca na niestandardowym planowaniu i projektowaniu działań. Ta część projektu została zaadresowana do uczestników zrekrutowanych w pierwszym etapie rekrutacji do projektu Atelier Clio i skupiła się na przygotowaniu drugiego etapu rekrutacji w oparciu o materiały samodzielnie zaplanowane i wykonane przez uczestników.

Kolejnym etapem, już w drugim semestrze, było wspólnie z tutorem przygotowanie indywidualnych projektów fotograficznych. Między innymi spotkanie z p. Katarzyną Bojkowską miało za zadanie wsparcie uczestników w samodzielnym przygotowaniu fotografii.

Ostatecznie w ramach projektu społeczno-edukacyjnego powstało 10 projektów fotograficznych i trzy projekty z pracy metodą Design Thinking, wykorzystane do promocji i rekrutacji uczestników w drugim etapie.

W ramach tego działania odbyły się:

- 2 szkolenia metodą pracy Design Thinking (w grudniu 2024 i styczniu 2025),
- 4 warsztaty z projektowania i wsparcia uczestników w przygotowaniu indywidualnych projektów wystawowych (w grudniu 2024 – w tym jedno online oraz kwietniu i maju 2025),
- stały tutoring projektowy.

Efektem działania jest:

- 5 projektów grupowych
- 10 projektów indywidualnych.

Podsumowanie etapu WARSZTATY HISTORYCZNE:

Działanie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami. W jego efekcie powstało zdecydowanie więcej prac niż było założone, zatem wskaźnik realizacji wynosi 100%, a wskaźnik efektywności wynosi 217%.

WYSTAWA PRAC UCZESTNIKÓW POŁĄCZONA Z ZAKOŃCZENIEM PROJEKTU:

W dniu 14 czerwca 2025 r. odbyło się zakończenie projektu Atelier Clio, na którym odbył się wernisaż prac fotograficznych przygotowanych przez uczestników projektu.

W spotkaniu udział wzięło 30 os., byli to uczestnicy projektu, rodzice i rodzina oraz nauczyciele.

Spotkanie poprowadził tutor projektu społeczno-edukacyjnego, który przedstawił osiągnięcia uczestników. Kolejno każdy z nich opowiedział pomysł i historię swojej pracy. Aleksander Pawlicki przedstawił specjalny wykład podsumowujący warsztaty i nawiązujący do prac uczestników. Po uroczystym podsumowaniu nastąpiło wręczenie dyplomów i nagród oraz sesja fotograficzna. Po części oficjalnej uczestnicy i goście przy słodkim poczęstunku w kularach prowadzili rozmowy i podsumowywali zajęcia.

Podsumowanie etapu WYSTAWA PRAC UCZESTNIKÓW POŁĄCZONA Z ZAKOŃCZENIEM PROJEKTU:

Działanie wykonane zgodnie z założeniami, ze względu na niską frekwencję wskaźnik obecności wykonany w 60%.

PROMOCJA I KOORDYNACJA PROJEKTU:

Koordinacja projektu i jego promocja trwała od września 2024 do lipca 2025. W pierwszy okresie przygotowane zostały wszystkie niezbędne materiały do rozpoczęcia projektu, tj. regulamin, harmonogram spotkań, tematy warsztatów, założenia i etapy projektu społeczno-edukacyjnego, wybrani zostali prowadzący, przygotowane zostały kwestionariusze rekrutacyjne.

PROMOCJA:

W kolejnym etapie została przygotowana kampania rekrutacyjna: newsletter, mailing, posty na social media, treści na stronę główną Fundacji.

1. Media społecznościowe:

Od dnia 4 września 2024 ruszyła kampania promocyjna na Facebooku i Instagramie. W okresie od września do grudnia 2024 roku ukazało się 7 postów na Facebooku i Instagramie.

W okresie od stycznia do lipca 2025 – 22 postów na w/w.

Posty w okresie do 4 września 2024 do 18 lutego 2025 skierowane były na promocję i rekrutację do projektu. Po 18 lutego promowały wydarzenia odbywające się w ramach realizacji projektu.

Po 14 czerwca 2025 skupione były na promocji projektów fotograficznych powstałych w toku projektu Atelier Clio.

Wszystkie posty łącznie dotarły do ponad **312 tys. odbiorców**.

2. Artykuły

Wszystkie działania w projekcie na bieżąco były opisywane na stronie www.geremek.pl w aktualnościach oraz na dedykowanej projektowi podstronie:

Warsztaty historyczne „Atelier Clio – przez zdjęcie do historii” - Fundacja Geremka

Powstały 4 artykuły opisujące najważniejsze wydarzenia w projekcie, takie jak rekrutacja, spotkania z gośćmi, wystawa i zakończenie projektu.

A także 14 lutego 2025 w ramach promocji ukazał się artykuł w stołecznym wybadaniu Gazety Wyborczej:

Fundacja Geremka warsztaty historyczno-fotograficzne dla młodzieży

3. Newsletter

Informacja o projekcie została wysłana do wybranych subskrybentów newslettera w dniu 24 września 2024 oraz 10 stycznia 2025. Łącznie dotarła do prawie 400 odbiorców.

4. Ulotki

W styczniu 2025 roku zostały przygotowane ulotki promocyjne w ilości 100 i zostały one dostarczone bezpośrednio do warszawskich szkół średnich.

KOORDYNACJA:

Praca koordynatora trwała od początku września 2024 do końca lipca 2025.

Osoba odpowiedzialna była za przygotowanie organizacyjne całego projektu, współpracę z prowadzącym i gośćmi oraz z tutorem projektu społeczno-edukacyjnego, a także z osobą odpowiedzialną za promocję projektu.

Jednak najważniejszym zadaniem był stały i bezpośredni kontakt z uczestnikami.

Przygotowywanie materiałów i sali do warsztatów.

Uczestnicy ocenili przestrzeń warsztatową jako bardzo dobrą (średnia 6,43).

Pojedyncze uwagi dotyczyły długości zajęć lub liczby przerw, ale większość respondentów nie wskazała obszarów do poprawy.

Uwagi z ankiet uczestników:

„Gdyby tylko była taka możliwość - na pewno zmieniałbym godzinę rozpoczęcia warsztatów na późniejszą. Zajęcia zaczynały się bardzo wcześnie i trudno jest dotrzeć na tę godzinę, zwłaszcza osobom, które dojeżdżają z daleka.”

„Przypominał na wiadomościach bo nie każdy sprawdza maila regularnie.”

PODSUMOWANIE

W grudniu 2024 zrobiona została wewnętrzna ewaluacja, która obejmowała ocenę przygotowania materiałów promocyjnych i przeprowadzonych działań komunikacyjnych, poszerzona o spotkanie fokusowe z osobami, które zrekrutowały się do udziału w projekcie. W wyniku przeprowadzonej ewaluacji nastąpiła modyfikacja harmonogramu projektu oraz stworzenie nowego planu komunikacyjnego. Ewaluacja została przeprowadzona pod kątem tego, że do grudnia 2024 udało się zrekrutować tylko 1/3 zakładanej liczby uczestników.

Najważniejsze wnioski z ewaluacji wewnętrznej:

- Atmosfera/klimat na warsztatach – młodzi podkreślali, że doceniają bezpieczną przestrzeń do wymiany myśli, ścierania się poglądów, wzajemnego szacunku;
- Merytoryka, przygotowanie zajęć – uczestnicy chcieliby mieć poczucie, że współtworzą zajęcia, np. proponują tematy, teksty, zapraszanych gości; dopasowanie poziomu trudności omawianych tematów do poziomu całej grupy, dobór materiałów taki, aby realnie mieli szanse się z nimi zapoznać.
- Forma – doceniają przestrzeń do wymiany opinii, rozmowy oraz aktywną formę warsztatów, mniej wykładów, a więcej dyskusji.

Z ankiet ewaluacyjnych, przeprowadzonych po zakończeniu zajęć, wynika, że uczestnicy wysoko ocenili jakość warsztatów i jednoznacznie wskazali, że chętnie poleciliby udział w

programie innym osobom. W odpowiedziach pojawiały się komentarze o inspirującym charakterze zajęć i profesjonalnym podejściu prowadzących.

- Średnia ocena ogólna warsztatów (w skali 1–7): 6,57
- Średnia gotowość polecenia Atelier Clio innym (1–7): 6,29

Choć większość uczestników zadeklarowała chęć wykorzystania wiedzy w przyszłości, odpowiedzi były nieco bardziej zróżnicowane niż w pozostałych częściach ankiety. Wskazuje to na potrzebę dalszego dostosowania treści do konkretnych ścieżek edukacyjnych uczestników. Średnia ocena przydatności zdobytej wiedzy i umiejętności dla dalszej edukacji (1–7): 4,71

Ocena poszczególnych elementów programu

- Warsztaty historyczne (Aleksander Pawlicki): 6,14 / 7
- Warsztaty historyczne (Piotr Podemski): 5,6 / 7
- Spotkanie z gośćmi (Igor Rakowski-Kłos i Jarosław Kurski): 6,0 / 7
- Spotkanie konsultacyjne (Katarzyna Bojkowska): 5,33 / 7
- Ocena przestrzeni warsztatowej: 6,43 / 7

Największym problemem tegorocznej edycji projektu była frekwencja uczestników, średnio na poziomie 50%. Niestety nie zależało to od organizatorów.

Natomiast najciekawszym okazało się podejście do historii poprzez zdjęcie – na ten aspekt wskazywali najczęściej uczestnicy.

Ewaluacja została przeprowadzona na podstawie ankiet wypełnionych przez uczestników, rozmów z nimi oraz rozmów z prowadzącymi.